

LOUISE KNUDSEN

VÅBEN JURA

GRUNDLÆGGENDE VIDEN OM VÅBEN
OG VÅBENLOVGIVNINGEN I DANMARK

DJØF FORLAG

Våbenjura

Grundlæggende viden om våben
og våbenlovgivningen i Danmark

Louise Knudsen

Våbenjura

Grundlæggende viden om våben
og våbenlovgivningen i Danmark

Djøf Forlag

2021

Louise Knudsen
Våbenjura – Grundlæggende viden om våben
og våbenlovgivningen i Danmark

1. udgave, 1. oplag

© 2021 by Djøf Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Alle rettigheder til bogens billeder er forfatterens.

Omslag: Marianne Tingkov
Tryk: Ecograf
Foto: Allan Kristiansen

Printed in Denmark 2021
ISBN 978-87-574-4534-3
ebog ISBN 978-87-7198-582-5

Djøf Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indhold

Forord	13
Kapitel 1. Indledning	17
1.1. Retskilder	18
1.2. Myndigheder	20
1.3. Våbenlovens historie	21
Kapitel 2. Skydevåben, våbendele og ammunition	27
2.1. Skydevåbnets ladesystem og kaliber	27
2.2. Skydevåbnets enkelte dele	29
2.2.1. Lås/bundstykke	31
2.2.2. Ramme	31
2.2.3. Skæfte	31
2.2.4. Kammer	31
2.2.5. Magasin	31
2.2.6. Løb/pibe	32
2.2.7. Slæde	32
2.2.8. Aftrækker	32
2.2.9. Traditionelt sigtemiddel	32
2.3. Ammunition	34
2.4. Skydevåben	37
2.4.1. Luft- og fjedervåben	37
2.4.2. Hard- og paintballvåben	39
2.4.3. Signalvåben og kombinerede gas- og signalvåben	41
2.4.4. Rifler	44
2.4.5. Haglgevær	46
2.4.6. Pistoler og revolvere	50
2.5. Våbentilbehør	54
2.5.1. Lyddæmper	55
2.5.2. Kikkertsigte	55
2.5.3. Natkikkertsigte	55

Kapitel 3. Eksplosivstoffer	57
3.1. ADR-konventionen	57
3.2. Eksplosivstofbekendtgørelsen	59
3.3. Erhvervsmæssig brug af eksplosivstoffer	60
3.4. Opbevaring af eksplosivstoffer	61
Kapitel 4. Øvrige våbentyper	63
4.1. Kanoner	63
4.1.1. Salutkanoner	63
4.1.2. Appelsinkanoner	65
4.1.3. Industrikanoner	66
4.2. Katapulter	67
4.3. Slangebøsser	68
4.4. Armbrøster	69
4.5. Peberspray	70
4.6. Håndgranater, bomber, miner mv	73
4.7. Strømpistoler	75
4.8. Slagteapparater	76
4.9. Slagvåben	77
Kapitel 5. Knive og blankvåben	79
5.1. Knivloven	80
5.1.1. Offentligt tilgængelige steder og undervisningssteder	81
5.1.2. Anerkendelsesværdigt formål	81
5.2. Særligt farlige knive	83
5.3. Knivtilladelsen	90
5.3.1. Opbevaring og transport af knive	91
5.3.2. Indførsel og udførsel af knive	92
Kapitel 6. Våbenlignende genstande	93
6.1. Genstande, der fremtræder som skydevåben	93
6.2. Attrapper	94
6.3. Bue og pil	95
6.4. Legetøjsvåben	96
6.5. Rollespilsvåben	98
6.6. Deaktiverede skydevåben	99
6.6.1. Gennemskæring af skydevåben på langs	100
6.6.2. Alternativ deaktivering af skydevåben	100

Kapitel 7. Jagt og jagtvåben	105
7.1. Jagtlovgivning.....	105
7.2. Jagtprøver og jagttegn	106
7.2.1. Jagtprøver	106
7.2.1.1. Jagttegnskursus	107
7.2.1.2. Haglskydeprøve	108
7.2.1.3. Riffelprøve	109
7.2.1.4. Buejagtprøve.....	110
7.2.2. Jagttegn	110
7.2.2.1. Forsikring.....	111
7.3. Jagtvåben	112
7.4. Jagt i udlandet.....	114
7.5. EU-våbenpas.....	115
Kapitel 8. Skytteforeninger og sportsskydning	117
8.1. Skytteforeningernes organisering.....	117
8.1.1. Skydeprogrammer	118
8.1.2. SKV – Skytteforeningernes Våbenregister	119
8.2. Skytteforeninger	121
8.2.1. Godkendelse af skytteforeningen	121
8.2.2. Våbenpåtegning.....	122
8.2.3. Skytteforeningens våben.....	122
8.3. Skytteforeningsmedlemmer.....	123
8.3.1. Godkendelse af nye medlemmer	123
8.3.2. Medlemmernes egne våben.....	124
8.4. Skydebaner.....	125
8.4.1. Godkendelse af skydebaner.....	125
8.4.2. Anvendelse af skydebaner	126
Kapitel 9. Historiske våben og museer	129
9.1. Historiske våben.....	129
9.1.1. Samlertilladelse	131
9.1.2. Forsvarets våben til museumsbrug.....	133
9.1.3. Våben fra besættelsestiden	134
9.2. Museer	135
9.2.1. Statslige museer.....	135
9.2.2. Statsanerkendte museer	136
9.2.3. Private samlere og kommunale museer.....	136

Kapitel 10. Erhvervsdrivende	139
10.1. Våbenhandlere	139
10.1.1. Forhandlertilladelsen	140
10.1.2. Opbevaring, udstilling og salg	141
10.1.3. Prøveskydning ved våbenkøb	141
10.2. Øvrig erhvervmæssig våbenvirksomhed	143
10.2.1. Uddannelse som våbenmekaniker eller bøsse-maker	144
10.3. Våbenmæglere.....	145
10.4. Våbenbog	146
Kapitel 11. Våbenfremstilling	149
11.1. Fremstilling af civile våben.....	150
11.2. Genopladning af ammunition og fremstilling af projektiler	151
11.3. Fremstilling af militært udstyr.....	152
11.3.1. Krigsmaterielloven	154
11.3.2. Statens Våbenkontrol.....	156
11.4. Ulovlig fremstilling af våben og militært udstyr	156
Kapitel 12. Indførsel af våben – våbenimport	159
12.1. Indførsel af civile våben	161
12.2. Indførsel af militært udstyr	161
12.2.1. Importcertifikat og indførselsforpligtelse.....	162
12.3. Indførsel af eksplosivstoffer	163
12.4. Midlertidig indførsel	164
12.4.1. Midlertidig indførsel af våben til jagt, fiskeri og sportsskydning	164
12.4.2. Midlertidig indførsel af militært udstyr.....	165
12.5. Transit.....	166
12.5.1. Transit af våben og eksplosivstoffer	166
12.5.2. Transit af militært udstyr	167
12.6. Ulovlig våbenimport	168
Kapitel 13. Udførsel af våben – våbeneksport	171
13.1. Internationalt samarbejde om eksportkontrol	173
13.1.1. EU	174
13.1.1.1. EU's fælles regler for våbeneksport.....	174
13.1.1.2. EU våbendirektivet	176
13.1.1.3. COARM.....	177
13.1.2. FN	178

13.1.2.1.	FN's våbenprotokol.....	178
13.1.2.2.	FN's våbenresolution.....	180
13.1.2.3.	FN's våbenhandelstraktat – Arms Trade Treaty (ATT).....	180
13.1.3.	OSCE.....	182
13.1.4.	Wassenaar Agreement	184
13.1.5.	NATO.....	185
13.2.	Våben og militært udstyr, der kræver udførselstilladelse.....	186
13.2.1.	Udførsel efter våbenloven.....	186
13.2.2.	EU's fælles liste over militært udstyr	188
13.2.3.	Håndskydevåbenforordning	190
13.2.4.	Udførsel efter dual-use-forordningen	191
13.2.4.1.	Catch-all-bestemmelsen.....	192
13.2.5.	Torturvåbenforordningen	193
13.3.	Permanent udførsel til lande inden for EU.....	193
13.3.1.	Kompetencefordeling.....	193
13.3.2.	Ansøgninger om udførsel, der behandles af politiet.....	194
13.3.3.	Ansøgninger om udførsel, der behandles af Rigspolitiet .	195
13.3.3.1.	Udførsel af særligt farlige våben og militært udstyr til EU- og EØS-lande.....	195
13.3.3.2.	Udførsel af eksplosivstoffer til civilt brug inden for EU	197
13.3.4.	Ansøgninger om udførsel, der behandles af Erhvervsstyrelsen.....	198
13.4.	Permanent udførsel til lande uden for EU	199
13.4.1.	Udførsel efter våbenloven.....	199
13.4.2.	Eksport af dual-use-produkter uden for EU.....	200
13.5.	Midlertidig udførsel.....	202
13.6.	Toldekspedition	203
13.7.	Våbenembargo	204
13.8.	Ulovlig våbeneksport	205
Kapitel 14.	Opbevaring og udstilling af våben.....	207
14.1.	Opbevaring af våben	208
14.2.	Opbevaring af skydevåben	208
14.2.1.	Våbenskabe.....	209
14.2.2.	Midlertidig opbevaring i forbindelse med jagt eller skydekonkurrence	210
14.3.	Opbevaring af eksplosivstoffer	211

14.4. Udstilling af våben.....	212
14.5. Politiets kontrol med våbenopbevaring, våbenlagre mv.	213
Kapitel 15. Våbentransport	217
15.1. Almindelige regler om transport af våben	217
15.2. Erhvervsdrivende transportører.....	219
15.2.1. Vejtransport af særligt farligt gods (ADR- konventionen).....	220
15.2.2. Jernbanetransport af våben – RID	221
15.2.3. Lufttransport af farligt gods og våben.....	221
15.2.3.1. Air Marshalls – bevæbnede vagter om bord på fly.....	223
15.2.4. Søtransport af våben og eksplosivstoffer	223
15.2.4.1. Pirateri og civile bevæbnede vagter på danske lastskibe	224
15.3. Våbentransport uden for Danmark	226
Kapitel 16. Myndigheders våbenbesiddelse.....	229
16.1. Forsvaret.....	229
16.1.1. Forsvarets våben	229
16.1.1.1. Forsvarets driftsmæssige våbenhåndtering	231
16.1.1.2. Forsvarets anvendelse af våben – Militærmanualen.....	232
16.1.2. Hjemmeværnet	233
16.1.3. Forsvarets Auditørkorps.....	234
16.1.3.1. Overtrædelse af militær straffelov	234
16.2. Politiet.....	235
16.2.1. Politiets våben	236
16.2.1.1. Politiets driftsmæssige våbenhåndtering	236
16.2.1.2. Politiets anvendelse af våben.....	237
16.2.2. Den uafhængige politiklagemyndighed.....	239
16.2.2.1. Straffesager mod politiet	239
16.2.2.2. Behandling af klager over politipersonalet (Adfærdsklager).....	241
16.3. Civile myndigheder	242
16.3.1. Statslige myndigheder	242
16.3.2. Udenlandske civile statsmyndigheder	243
16.3.3. Særligt vedr. kommunale myndigheder	244

Kapitel 17. Våbentilladelsen	245
17.1. Forvaltningsloven og de forvaltningsretlige principper	245
17.2. Indgivelse af ansøgning om våbentilladelse	247
17.2.1. Afgift for ansøgning om tilladelse	248
17.2.2. Samtykke til vandelsgodkendelse og registrering.....	249
17.2.3. Dokumentationskrav	250
17.3. Behandling af ansøgningen.....	251
17.3.1. Vandelsgodkendelse.....	251
17.3.2. Partshøring	253
17.4. Afgørelse om våbentilladelse	254
17.4.1. Afgørelsens form	254
17.4.2. Vilkår.....	255
17.4.3. Gyldighed.....	256
17.4.4. Forlængelse.....	256
17.5. Tilbagekaldelse og klageadgang	257
17.5.1. Tilbagekaldelse af våbentilladelse	257
17.5.2. Klageadgang	258
Kapitel 18. Overtrædelse af våbenlovgivningen	261
18.1. Fastsættelse af straf	262
18.1.1. Skærpende omstændigheder.....	263
18.1.2. Formildende omstændigheder	264
18.2. Besiddelse af våben	265
18.3. Overtrædelse af våbenloven.....	267
18.4. Overtrædelse af straffeloven	269
18.4.1. Offentligt tilgængelige steder	271
18.4.2. Til fare for andre.....	273
18.5. Overtrædelse af reglerne om eksplosivstoffer.....	274
18.6. Andre retsfølger af våbenlovsovertrædelser	276
18.6.1. Konfiskation.....	276
18.6.2. Frakendelse af jagttegn.....	277
18.7. Frit lejde.....	278
Kapitel 19. Grønland og Færøerne	281
19.1. Grønlands våbenlov	281
19.1.1. Erhvervsjægere.....	283
19.1.2. Fritidsjagt og betalingsjagt.....	284
19.1.3. Ind- og udførsel af våben.....	284
19.2. Færøernes våbenlov.....	285

Indhold

19.2.1. Våbensikkerhedskursus og våbenbevis	286
19.2.2. Ind- og udførsel af våben.....	287
Bilag	
Bilag 1 Våbenloven – lovbekendtgørelse nr. 920 af 29. august 2019 af lov om våben og eksplosivstoffer m.v. med senere ændringer ...	289
Bilag 2 Våbenbekendtgørelsen – bekendtgørelse nr. 1444 af 1. december 2016 om våben og ammunition m.v. med senere ændringer	301
Kildefortegnelse	323
Domsregister	331

Forord

Våbenjuraen er et retsområde under konstant påvirkning af samfundsudviklingen, og i en verden med hastig teknologisk udvikling, og en samfundsstruktur, hvor der lægges stor vægt på borgernes tryghed og sikkerhed, er det helt naturligt, at reguleringen af borgernes brug og besiddelse af våben også har stort politisk fokus. Våbenlovgivningen udvides og justeres ofte som politisk reaktion på øget kriminalitet og bandekonflikter, men også større internationale hændelser som terror og krig sætter våbenkontrol på den politiske dagsorden.

På trods af et relativt stort udbud af bøger om våben og den prioritet og samfundsmæssige opmærksomhed, våbenkontrol har, er litteraturen om *lovgivningen* på området bemærkelsesværdigt sparsom. Det skyldes givetvis, at emnet er omfangsrigt og kompliceret. Det kan også skyldes, at lovgivningen udvides og justeres så ofte, at det har været svært at følge med den gældende lovgivning i en skriveproces, særligt i de seneste årtier, hvor våbenloven til tider er ændret flere gange årligt. Hyppige ændringer er imidlertid et vilkår, jeg har accepteret som en uundgåelig præmis for denne juridiske udgivelse om våbenloven, hvilket også betyder, at enkelte dele af lovgivningen kan være ændret allerede ved bogens udgivelse. Det har dog ikke afholdt mig fra at påtage mig denne særdeles spændende opgave.

Jeg har skrevet »Våbenjura« for at tilbyde en samlet fremstilling af det tydelige regelsæt (love, bekendtgørelser, cirkulærer og internationale retsakter), som danner grundlag for våbenjuraen som juridisk disciplin, og som jeg selv har savnet i mit arbejde på våbenområdet. Bogen kombinerer de retlige rammer med våbenteknik og indeholder derfor også beskrivelser af en lang række våbentyper for at give læseren en forståelse af de genstande, som lovgivningen omhandler. Beskrivelserne er simple, og formålet er at fortælle om det enkelte våbens anvendelse og overordnede mekanik, herunder kaliber og ladesystemer, som har stor betydning for reguleringen, og som derfor er essentiel for at forstå reglerne på området. I bogen er der billeder af de mest gængse våbentyper og forskellige typer af knive. For den mere specialiserede

tekniske gennemgang af de forskellige våben vil jeg henvise til den øvrige litteratur på området.

I bogen behandler jeg våbenlovens mange forskellige begreber (bære, besidde, udførsel mv.), som fastlægger rammerne for våbenhåndtering, og som ofte juridisk set kan give anledning til tvivl. For at illustrere de praktiske situationer, hvor lovgivningen har betydning, har jeg i bogen også medtaget information om flere af de centrale aktører på våbenområdet, særligt myndigheder, organisationer, foreninger m.fl.

Bogen er tænkt som en samlet gennemgang af våbenjuraen, der kan bruges som en introduktion til våbenlovgivning for personer uden forudgående kendskab til våben og jura, men også som et praktisk opslagsværk og arbejdsredskab for den, der arbejder med våbenjura professionelt, i foreningsregi eller bare er særlig våbeninteressert. Bogen er derfor holdt i et praktisk ikke-juridisk sprog og med en enkel struktur, hvilket ellers kan være svært at finde blot ved at læse lovens tekst. Bogen er således ikke en dybdegående juridisk gennemgang af området, men et overblik over området, som specialisten selv kan bygge videre på.

Bogen henvender sig særligt til sagsbehandlere og jurister i offentlige myndigheder, som beskæftiger sig med regulering og administration af våbenlovgivningen, f.eks. ansøgninger om våbentilladelser, toldkontrol mv. Herudover kan ansatte i politiet, anklagere og advokater, der har brug for grundlæggende viden om våben i forbindelse med tilsyn og kontrol på våbenområdet samt efterforskning og strafforfølgning af overtrædelser af våbenlovgivning, bruge bogen til at lære om de regulerede våben og bruge det som udgangspunkt for at finde frem til de relevante regler.

En anden målgruppe er jægere, sportsskytter, våbensamlere og andre med en generel våbeninteresse, som med fordel kan læse bogen i dens helhed for at få en grundlæggende forståelse for våbenområdet og se området i bredere kontekst. Det er dog ikke nødvendigt at læse hele bogen, og som våbeninteressert kan man via indholdsfortegnelsen vælge de emner, som har særlig interesse, f.eks. jagt, skytteforeninger, transport, udførsel mv. og på den måde få et bredere grundlag for at sikre lovlig omgang med våben.

Våbenjura foreligger her i 1. udgave, og som det må forventes af en sådan førstegangsudgivelse, vil der formentlig være en række punkter, som kan forbedres eller uddybes ved en senere revision af bogen. Jeg vil derfor sætte utrolig stor pris på ethvert input, ønske eller korrektion i den henseende. Dette må gerne sendes til forlag@djoef.dk.

Jeg vil til sidst gerne benytte denne lejlighed til at takke alle de kompetente kræfter, der har bistået mig i mit arbejde med bogen. Det havde ikke været

muligt for mig at udarbejde så bred en beskrivelse af våbenområdet uden hjælp fra utrolig dygtige fagspecialister og tidligere kolleger, som jeg har været så ubeskrivelig heldig at kunne sparre med igennem hele forløbet. En særlig tak til Henrik Søndergård Møller, som har været en uvurderlig våbenkyn- dig sparringsperson og støtte gennem hele projektet. Jeg er gang på gang blevet overvældet af den opbakning, hjælpsomhed og interesse, jeg er blevet mødt med, uanset hvor jeg har spurgt. Tusind tak til jer alle.

Denne bog er omfattet af lov om ophavsret og må ikke videregives – herunder udlånes, sælges eller kopieres – i digital form.

Indholdet må alene anvendes af licenstagere i henhold til de til enhver tid gældende licensbetingelser.

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Indledning

Våbenjura er betegnelsen for det sæt af regler, der regulerer alle former for håndtering af våben. Hovedloven er *lov om våben og eksplosivstoffer mv.*¹ (herefter omtalt som våbenloven), der har været omdrejningspunkt for reguleringen af våbenområdet siden efterkrigstiden.

Det særlige ved våbenloven er, at den altovervejende hovedregel i loven er, at alle former for anvendelse, besiddelse osv. af våben er forbudt. Våbenområdet adskiller sig på den måde fra mange andre regulerede retsområder, hvor udgangspunktet er, at alt er tilladt, medmindre der er fastsat et særligt forbud eller regulering, som borgeren skal efterleve. Til sammenligning kan man se på færdselslovgivningen, der ikke som udgangspunkt forbyder biler, men blot fastsætter visse bestemmelser til regulering af færdslen. Våbenlovens generelle forbud mod anvendelse og besiddelse af våben er suppleret med regler, der giver mulighed for, at myndighederne under visse betingelser kan give borgere og virksomheder tilladelse til våbenhåndtering. Denne regulering kaldes også for våbenlovens kontrolordning og forstås som generel våbenkontrol.

Håndtering af våben sker på mange forskellige måder, som i våbenlovgivningen i vid udstrækning reguleres forskelligt. Lovens formål er at regulere alle situationer, hvor en person indfører, fremstiller, erhverver, bærer, besidder, anvender, udfører, transporterer, sælger, opbevarer, udstiller, overdrager og låner våben. Våbenlovens § 2, stk. 1, regulerer konkret de situationer, hvor en person ønsker at »erhverve, bære, besidde og anvende« våben. Ved **erhverve** forstås både indkøb af våben samt våben, der modtages fra andre f.eks. som gave eller arv. Formuleringen **bære** er suppleret med begrebet **besidde**. Bestemmelsen omfatter derfor både de tilfælde, hvor en person bærer et våben i en lomme eller på anden måde fysisk har våbnet på sig, samt de

1. Lovbekendtgørelse nr. 920 af 29. august 2019 om våben og eksplosivstoffer mv. med senere ændringer.